

"Soča"

izhaja vsak petek o polne in velja s priloga "Primorec" in "Gospodarski List" vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:
Vse leto gld. 4-40,
Pol leta " 2-20,
Četrť leta " 1-10.

Za tuje dežele toliko več, kolikor je večja poština.

Delavcem in drugim manj premožnim novim naročnikom naročino znižamo, ako se oglašajo pri upravitelstvu.

"Primorec" izhaja vsakih 14 dni ob enem z ravni (na par) "Sočini" številkami.

"Gospodarski List" izhaja in se prilaga vsak drugi in zadnji petek meseca. Kadar je v petek praznik, izidejo listi že v četrtek.

SOČA

(Izdaja za Gorico.)

Oznaniila

in "poslanice" plačajo se za štiritopno petit-vrsto:

8 kr., če se tiskajo 1 krat,
7 " " " " 2 " "
6 " " " " 3 " "

Večkrat — po pogodbi. Za večje črke po prostoru.

Posamične številke dobivajo se v tobakarnah v Nunki in Šolski ulici po 8 kr.

Dopisi pošiljajo naj se uredništvu, naročnina in reklamacije pa upravitelstvu "Soče". — Neplačanih pisem uredništvo ne sprejema.

Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravitelstvo je v Mar. sinjjevi hiši, Via del Mercato št. 19, II.

Železnica Tržič ali Ronke-Červinjan v deželnem zboru.

V pretekli deželnozborni seji so poslali nekateri občine naše Furlanije njuno prošnjo, naj bi zbor na pristojnem mestu zastavil svojo uplino teselo v to, da bi se nova furlanjska železnica zvezala z južno v Ronkah in ne v Tržiču.

V VI. seji dne 9. maja je naš poslanec Dr. Gregorčič zagovarjal to prošnjo tako-le:

Visoka zbornica! Železniška proga Tržič ali Ronke-Červinjan razpravljala se je v tej visoki zbornici že večkrat v raznih oblikah. Zadnjič je bila na dnevnem redu lansko leto, ko je bil visoki zbornica dovolila kot lokalni železnici deželno podporo 50 tisoč goldinarjev. Preteklega meseca marca razpravljala se je tudi v državnem zboru, kjer so ji bile dovoljene take olajšave in podpore od državne strani, kakršne se do zdaj navadno niso dovoljevale niti večjim lokalnim železnicam. S temi podporami je omogočena in zagotovljena zgradba železnice, po kateri je posebno nižji del naše dežele že zdajva hrepel. Zdaj je postalo pa pereče vprašanje, kje naj se nova proga loči od že obstoječe južne železnice, oziroma na katerem mestu naj se z njo združi, ko se dodela, po furlanski ravni do kraškega pogorja: v Ronkah, v Tržiču, ali v sredi med tema krajema v S. Polu.

Če si stavimo pred oči namen in pomen nove železniške črte ter koristi svoje dežele in države, slednje posebno v vojaškem oziru, se moramo čuditi, kako je sploh mogoče, da je nastalo tako vprašanje, kajti velika korist, ki bi izvirala na vse strani in v raznih ozirih iz združenja nove železniške proge z južno železnico pri Ronkah, ter velika škoda, ki bi sledila združenju imenovanih železnice v Tržiču ali v S. Polu, je tako očividna, da do zdaj si ni upal še nikdo te okoliščine resno tajiti ali stvarno izpodbijati.

Zagovorniki železniške zveze v Tržiču ali S. Polu so v deželi edino le nekateri slabo poučeni prebivalci Tržiškega trga, dasi jim zdaj postaja vprašanje mnogo truda in izgube časa, ker je oddaljena od trga in 20 metrov višja od njega. Glavni zagovornik omenjene zveze je pa tržiško mesto, kateremu se ni vtikati v naše lokalne železnice, katero ni dalo za nje niti belica. Kako samopasno izkoriščanje tržiško mesto protekajo in naklonjenost, katere Goriciani nimamo, razvidi se iz tega, da radi 836 metrov, katere bi ono prihranilo z zvezo v Tržiču na potu proti Červinjanu, hoče, naj bi se vlada ne ozirala na efektivnih 7.158 ali virtualnih (radi strmca in pada od Ronk do Tržiča in nazaj) 14316 metrov, katere bi zgubila furlanska nižina v svojem prometu z goriskim mestom ter Gorica in dežela proti severu in vzhodu od tržiškega mesta v svojem prometu s furlansko nižavo. Visoka zbornica je dovolila deželno podporo, da se železnica zgradi v korist deželi in ne tržiškemu mestu.

Krivica bi se godila goriski deželi, ako bi se njene koristi, katere izraža številka 14316, žrtvale veliko manjši koristi tržiškega mesta, katero izraža številka 836. Uže zdrava pamet uči, da kjer si koristi nasprotujejo, treba varovati večje in pustiti manjše, posebno ko nimajo te nikake pravne podlage. Uže ime lokalne železnice prica, da se ima graditi v korist krajini, po kateri pojde, ne pa v korist sosednjemu mestu, ki že itak bogati in se razcvita na stroške vse države.

Če smatramo železniško progo Ronke-Červinjan kot del prihodnje železnice, ki naj bi po najkrajšem potu vezala južno Francosko in Italijo z Balkanom in vzhodom, pridemo do istega zaključka. Prava in resnična direktissima črna poti skozi Trst, ampak pojde v smeri Mestre-Červinjan Gorica-Logatec. Prej ali slej se ta črta gotovo izvede, ker je najkrajša. To črto so rabile rimske vojske, ki so v obče najbolj vedele, katere črte so najkrajše in najprimernejše bodisi za bojne namene, bodisi za trgovino.

Visoka zbornica je v zadnjem zase-

danji izvolila poseben železniški odsek, ki je pretresaval zadevo lokalne železnice Ronke-Červinjan. Velestavljeni gospodi je znano, da je oni odsek po dolgem in natančnem pretresanju tega vprašanja izrekel svoje prepričanje, da deželna in državna korist zahtevata zvezo severnih dežel s Trstom po železnici, ki bi tekla po Soški dolini, ter da proga Ronke-Červinjan se smatra le kot del one železnice, ki pojde iz Mestre skoz Červinjan v Gorico, v Logatec in dalje, in da le ko se vsa ta črna izroči prometu, bo dajala proga Ronke-Červinjan vso ono korist, katero od nje pričakujemo. Da bi pa ta proga že v bližnjem času dajala deželi več koristi, nego če bi sama za se ostala, sklenil je visoki zbor ob enem, ko je dovoljeval podporo rečni progi, velikodušno podporo tudi progi Gorica-Ajdovščina, ki ima nadaljevati prej imenovano v zgore označeni smeri.

Ako pričakujemo in zahtevamo zvezo severnih dežel s Trstom po Soški dolini ter zvezo južne železnice s postajo v Logatcu, z Gorico in Červinjanom, je naravno, da moramo zahtevati združenja lokalne železnice Ronke-Červinjan v Ronkah in ne v Tržiču, kajti združenje v Tržiču bi oddaljilo gorisko mesto in gorisko deželo za virtualnih 15 kilometrov od furlanske nižine in od Italije. Tako združenje bi naravnost v obraz bilo sedanjemu veku, ki išče in tuhta, kako bi daljave krajšal in hitrosti večal.

Omeniti mi je, da tudi vojaški oziri zahtevajo najkrajšo zvezo furlanske nižine z notranjeavstrijskimi pokrajinami po zavetnem svetu skoz Vipavsko dolino, ker železniška proga Tržič-Devin je brez obrambe izpostavljena strelom sovražne mornarice, ki bi se pokazala na jadranskem morju. Ta zveza se okrajša po združenju železnice pri Ronkah, a podaljša se z združenjem v Tržiču ter izpostavi se v največji meri ravno omenjeni nevarnosti.

Če se nova železniška proga združi z južno železnico v Ronkah, prihrani se novega dela čez 1000 metrov in sicer v trdem in strmem svetu, ki uročuje obilno stroškov, in nova proga bi šla vedno v ravni po lepem svetu, kjer tudi delo veliko manj stane.

Z ozirom na vse to stavljam predlog: Visoka zbornica naj sklene: Peticija občine v Ronkah ter peticija raznih občin došle pod vložno številko 2335 in 2334 odstopite se deželnemu odboru z nalogo, da jih nemudoma predloži visoki c. k. vladi z najtoplejim priporočilom, da bi bili uslišani.

Ko se je poslanec Dr. Lovisoni, kot zastopnik tržiške občine v dež. zboru, jako bojevitno zagnal proti temu predlogu, oglašil se je zopet Dr. Gregorčič za besedo in mu odgovoril tako-le:

Visoka zbornica! V vsej zbornici našel se je samo eden gospod poslanec, ki je, zagovarjajoč namišljene koristi svojega volilnega kraja Tržiča, skušal pobijati predlog, ki sem ga stavil. Njegove razne ugovore je krepko in temeljito zavrnil gospod predgovornik, tako da meni ostaja le še malo besed v tem oziru.

Omenil sem že pri utemeljevanji svojega predloga, da kadar se koristi križajo, treba ozirati se na večje in popuščati manjše, ako nimajo te kake posebne pravne podlage, ali ako ne nasprotujejo one pravici ali pravosti, v katerem slučaju bi bile le navidezno večje koristi. Ako nam je izbirati med koristijo, katero meni doseči Tržiški trg, ne da bi imel za to trdnih razlogov z združenjem nove železnice z že obstoječo južno železnico v Tržiču, in med koristijo, katero bi donajalo združenje imenovanih železnice v Ronkah vsi deželi, posebno pa furlanski nižini, glavnemu mestu goriskemu, vsi gorski strani in Vipavski dolini, moram reči, da sem za se z izbiranjem kmalu gotov. Gotova korist cele dežele mi je veliko višja ko negotova korist posameznega kraja, posebno ko je ta v takem položaji, da si more po drugi poti, namreč z drugačno železniško zvezo svojega pristanišča z južno železnico nego mu je zdaj nasvetovana, zagotoviti veliko večjo korist od one, katero mu sedaj slikajo z ozirom na nesrečno zvezo furlanske železnice z južno na njegovem ozemlju. Tržiški trg in

njegove tovarne potebujajo tako železniško progo, ki bi šla po ravni in lepem svetu od tržiškega pristanišča skoz trg in mimo tovarne do postaje v Ronkah. Za tržiško pristanišče in za tovarnsko obrt v Tržiču je popolnoma brez pomena, naj se združi furlanska z že obstoječo južno železnico v Ronkah ali v Tržiču. Vse drugače je z železnico, ki bi imela vezati pristanišče z južno železnico; ta bo dajala le tedaj polno korist, ako pojde, kakor rečeno, po ravni od pristanišča do postaje v Ronke.

Čudno se mi zdi, da je gospod zastopnik tržiškega trga omenjal tudi koristi tržiškega mesta in najkrajšo zvezo med Trstom in Benetkami zdaj, ko gre za to, na katerem mestu naj bi se združila furlanska železnica z južno, da bi dežela imela več koristi. Ta ne gre za najkrajšo zvezo med Benetkami in Trstom, ampak, če že hočemo na vsak način gledati v prihodnost, med Italijo in Balkanom, oziroma vzhodom, po avstrijskih tleh. Temu namenu ustreza najbolje, kakor sem že poprej omenil, zveza: Mestre-Červinjan, Gorica, Logatec, in ta namen zahteva zvezo furlanske železnice z južno pri Ronkah, in ne v Tržiču. Isto zvezo zahteva korist gorisko deželo, kakor sem zgorej pojasnil, in ta korist nam mora biti pred vsem pred očmi; ona mora prevladovati naklonjenost, katero smo vedno pripravljene izkazovati važni trgovinski postojanki ob jadranskem morju. Zveza pri Ronkah podaljša pot iz Benetk v Trst samo za 836 metrov, skrajša pa pot iz Italije v Gorico za 15.000 metrov. Na vsak način treba torej to izbrati. Trst bo bogato odškodovan z železnico, ki se zgradi od tržiškega pristanišča, ki bo v prvi vrsti v korist tržiškemu bogatstvu, ki imajo svoje tovarne v Tržiču. Za korist Trsta je boljše skrbijeno nego za korist marsikatega mesta ob zahodnem bregu jadranskega morja.

Gospod poslanec je menil, da gledé na zvezo proti Gorici bi se ne smele nasvetovati kot kraj združenju Ronke, ampak Zagoraj, od katerega naj bi šla železniška črta v ravni smeri proti Červinjanu. To bi veljalo, ako bi se imeli graditi dve progi od južne železnice proti Červinjanu, ena za Trst in druga za Gorico, ali pa ako bi bili Italijanci iz Trsta zadovoljni voziti se do Zagoraja in od tam v ravni smeri dalje proti Červinjanu. Ker pa zadnje ni verjetno in ker se ima graditi le ena proga od južne železnice v furlansko nižavo, treba dobiti združenju obeh železnice tako mesto, ki ustreza kolikor mogoče vsem zahtevam, in tak kraj so Ronke. Trst se oddalji po zvezi v Ronkah od Červinjana samo za 836 metrov, kar niti ni vredno, da se jemlje v poštev, Gorica in goriska dežela se pa približa po tej zvezi furlanski nižavi in Italiji za 15 kilometrov. Ta daljava se ne more in ne sme prezirati.

Zastopnik deželnega odbora pri komisiji, ki je pregledala črto furlanski železnici, bi se bil po trditvi gospoda poslance izrazil, da gledé na kraj, kjer naj bi se furlanska železnica združila z južno, se udá temu, kar visoka vlada v tem pogledu sklene. Na to moram opomniti, kar je že gospod predgovornik omenil, da dotični zastopnik, c. k. namestniški svetovalec Wintschgau, je jasno izjavil na zapisnik, da deželni odbor goriski se je soglasno izrekel za zvezo pri Ronkah. Ako je še kaj dodal, kar bi se ne ujemalo z odborovim sklepom, treba je ozir vzeti na to, da oni zastopnik je državni uradnik, ki ni še končal svojih službenih let. Na vsak način pa zasluži hvalo, da je dal zapisati odborov sklep v njegovi celoti v zapisnik dotične komisije.

Gospod poslanec dr. Lovisoni se boji, da delo bi se znalo zavleči, ako od vlade zahtevamo, naj bi se nova železnica združila s sedanjo pri Ronkah. Ta strah je popolnoma prazen in neopravičen. Prav nasprotno je res. Vladi so na razpolago natančni načrti o zvezi v Tržiču in o zvezi v Ronkah. Radi naše zahteve ne boji treba poslati niti enega pisarja ali risarja ali zemljemerca, da bi stvari na mestu še enkrat pregledal, popisal ali zmeril. Visoka vlada ima dovolj podlage, da se lahko odloči za eno ali drugo zvezo brez novih komisij. Pač pa bi mogla delo zavleči ona agitacija, ki se širi po oficijoznih in pol-

uradnih listih v deželi, ki vlado strašijo, da bi ne storila prav, ako bi se odločila za zvezo v Ronkah. Nasproti takim agitacijam poklican je deželni zbor kot postavljeni zastopnik goriskega mesta in dežele, da nasproti pokroviteljem tržiškega mesta in tržiških koristi izreče svoje merodajno, na temeljittem poznanju vseh okoliščin sloneče prepričanje, da goriski deželi in goriskemu mestu ugoja edino le zveza v Ronkah.

S tem izpolni deželni zbor svojo sveto dolžnost in priporoča, kolikor je v njegovi moči, da se visoka c. k. vlada prej ko mogoče odloči za edino pravo, deželi in državi koristno, zadnji posebno v vojaškem oziru prevažno zvezo v Ronkah, ter da se delo prej ko prej začne in srečno izvrši.

Ne morem končati, da ne bi omenil one skrbi za blaginjo delavkega stanu, katero nam je razkazoval gospod poslanec, ko je izražal željo, naj li se podjetje, o katerem govorim, ne zavlačevalo s predlogom, ki sem ga stavil. V dolžnost si stojim navediti, da meni in gospodom tovarišem v tej visoki zbornici ni blaginja delavkega stanu nič manj na srcu, kot gospodu poslancu, s katerim se pečam. Ali moje mnenje je, da koristi raznih stanov, krajev in dežele je treba staviti v pravično razmerje ter tako jih urediti, da se ujemajo med sabo, kajti človeška družba je podobna telesu, v katerem so razni udje, če tudi različni po podobi, potrebi in namenu, vendar med seboj v ozki zvezi, tako da vsi trpijo, ako eden trpi. Delavčeva korist mora biti združena s koristjo delodajalca. Nes pametno bi delal, kdor bi si dal hišo podirati samo zato, da bi dal delavcu zaslužka; pametno pa dela, kdor si da pot potrebiti, ki do delavcu zaslužek, gospodarju pa složno vožnjo. Tako smo tudi mi prepričani, da je dobro dati dela delavcem — v prvi vrsti domačim! — a da prej je treba delo premisliti, da ne bo denar zavrnjen. Zato priporočam visoki zbornici, naj sprejme moj predlog, da se vladi olajša odločitev za zvezo pri Ronkah ter da se domačim delavcem kolikor prej poskrbi nekaj dela.

Zanimiva tiskovna pravda

V zadnji številki smo naznanili, da 3. kr. državno pravdnštvo je podalo proti "Corrierovemu" odgovornemu uredniku tožbo v zmislu §. 21. tisk. zak., ker uredništvo ni hotelo sprejeti uradnega popravka treh ravnateljstev goriskih srednjih šol v zadevi ostudnih "Corrierovih" obrekovanj proti slovenskim profesorjem.

Obraznava vršila se je v torek od 9. do 11.1/2 predpoldne pri tukajšnjem c. kr. mestno odredjenem sodišču. Sodnik je bil c. k. pristav Covacic; zapisnikar avskultant Fon; državni pravdnik Canavari; ednotnega zatoženca je zastopal žid dr. Graziadio, tisti, ki je zastopal tudi Babscha proti "Soči" in ki zna delati neverjetno slane račune, kakor smo videli v zadnji številki. — Prostor za poslušalce so polnile tri osebe: ravnatelj Schreiber, Ant. Seppenhof, mirodilničar (drogijer) skoro nasproti nadškofjske kapele ter glavni kolevodja pri "Corrieru", in urednik našega lista.

Sodnik naznanil, v kaki zadevi se vrta današnja obravnava in prečita obtožnico državnega pravdnštva, katere obseg si prav lahko misli vsak čitatelj našega lista, ako je pozorno zasledoval poročila o tem prezanimivem uprašnju, ki prejšnjo označuje žalostne razmere, v katerih živimo.

Na to izjavi žid dr. Graziadio, da v aktih se nahajajo razni časopisi, iz katerih je razvidno, kakó da je prišlo do onega popravka, ki je dal povod tožbi. Omenja "Sočino" pravdo, pri kateri je dejal prof. Babsch, da je "informoval" profesorja Santla (o čem, to je našim čitateljem znano), na kar se je oglašil prof. S. z neko izjavo v "Soči", s katero je oporekal Babschevi trditvi. Babsch je na to poslal "Soči" popravek, kateri je priobčil tudi "Corriere". Iz tega je nastala obširnejša polemika, v kateri si je prof. S. dovolil nekatere trditve in izjave, na katere "Corriere" ni mogel molčati. Iz-

rodi sodniku „Soča“ od 12. maja, v kateri se nahaja Santlova članica. Zadnja beseda, ki se prečita.

Dr. Graziadio zavrne Santlovo trditve, da izjava v „Osservatore“ in „Adrij“ je bila uradna, ker ni imela nikakega uradnega znaka na sebi ter je bila priobčena v oddelku „Cronaca“ in ne na takem mestu, kjer se priobčijo uradni spisi.

Čita se popravek treh ravnateljstev; na to se čita izjava v „Osservatore“, članek „Agitazione panslavista“ v „Corriere“ od 9. marca t. l. in potem članek „Polemica Santel“.

Dr. Graziadio predlaga, naj se določi, kje je „Corriere“ trdil, da ono, kar je pripovedoval v članku „Agitazione panslavista“, se nanaša na slovenske profesorje v Gorici?

Sodnik odkloni to zahtevo, rekoč, da vsi članki so se prečitali, kar zadošča za jasno sodbo o celi stvari.

Državni pravdnik zagovarja popravek v popolnem obsegu. Pravi, da je povsem pravilno sestavljen, ker zakon ne dopušča samó tega, da se zanika, kar je nerazsodnega, marveč dovoljuje, da se donejo reči vsaka na svoje mesto.

Žid Graziadio pripoveduje, da „Corriere“ je oni članek od 9. marca res prejel iz mesta, ni bil torej spisan v uredništvu, kakor je trdil prof. Š. Ko je „Corriere“ izjavil, da je pripravljen svojo trditve dokazati dvema pobaščencema gospoda profesorja Š., poslal je ta res dva gospoda v uredništvo. Na to je prof. Š. obmolnil, a zanj je govorila „Soča“. Na to izroči 21. „Sočino“ stavičko, iz katere se prečita dotični sestavek.

Potem — nadaljuje dr. Graziadio — je začela dopisovanje med ravnateljem dr. Grossom in uredništvom. — Prečitajo se ta pisma, ki so pisana, nemški (tudi „Corriere“ uredništvo pisalo je nemški!). Ravnatelj je prosil, naj uredništvo izroči one dokaze, katere je celó javno ponudilo, da se bo disciplinarno postopalo proti krivcem. Uredništvo je odgovorilo, da je pripravljeno to storiti, toda imena „Corrierevega“ dopisnika ne sme izdati niti storiti kakršnega koli koraka, ki bi mu utegnil škoditi. Ravnateljstvo je odgovorilo, da bo varovalo tajnost le v takem slučaju, ako se res pokaže, kaj obteževalnega za profesorje, v drugačem slučaju pa, da bo moralo postopati takó, da se obrekovanim profesorjem dá potrebno zadoščenje. Ker „Corrierevo“ uredništvo ni sprejelo tega pogoja, so se dogovarjanja razbila in trije ravnatelji so poslali uredništvu popravek.

Državni pravdnik dá prečitati dopis veseli. c. kr. deželnega šolskega sveta, s katerim naznanja, da je prvo ulogo slovenskih profesorjev rešil s tem, da je priobčil v uradnem listu „Osservatore Triestino“ izjavo, da „Corriereva“ podtikanja so vseskozi izmišljena. (S tem dopisom je hotel državni pravdnik dokazati, da ona izjava v „Osservatore“ se mora smatrati kot uradna, kar trdi prvi del popravka).

Dr. Graziadio predlaga, naj g. sodnik popraša navzočega g. ravnatelja Schreiberja, ali so trije gospodje ravnatelji poslali „Corriere“ ta popravek po svojem nagibu ali na ukaz deželnega šolskega sveta. — Ravnatelj Sch. izjavi, da dež. šol. svet je že pri prvi priliki meseca marca naložil tukajšnjim ravnateljem, naj se v takih zadevah ne obračajo do njega, marveč naj le po svoji predvidnosti ukreduje, kar se jim bo potrebno zdelo in, ako treba, naj se obreže tudi do državnega pravdnika za pomoč.

Konečno izjavi dr. Graziadio, da urednik se čuti nedolžnega, da je povsem opravičeno odklonil popravek, ki v nobeni točki ni spisan v zmislu §. 19. tisk. zak.

Govor državnega pravdnika:

Sedem let biva kot državni pravdnik v Gorici, a nikdar nisem čital takó hudega obrekovanja, kakoršno se nahaja v „Corriere“ od 9. marca t. l. Ali si moremo misliti profesorja, ki bi se mogel takó daleč spozabiti, kakor pripoveduje „Corriere“, da bi silil dijake z ročnjami, da morajo obiskovati čitalnice, katere drugo jutro skupno zapuščajó vsi pijani in okrašeni z ruskimi trobojnicami?

Članek „Agitazione panslavista“ v „Corriere“ od 9. marca je bil sestavljen takó, da se ni moglo z gotovostjo trdit, da zadeva slovenske profesorje v Gorici. Toda že nadpis „Riceviamo dalla città“ vzbujal je vsakomur sum, da oni članek meri na slovenske profesorje, ki so hoteli ta sum odvrniti od sebe. Zató so se obrnili za pomoč na uradni šolski svet, ki je res dal izjavo v uradno glasilo „Osservatore“, da „Corriereva“ podtikanja so povsem izmišljena.

Zdelo se je, da s tem bo stvar končana. Toda povodom neke tiskovne pravde začela je časnikarska polemika med profesorji, v kateri je prof. Š. izjavil, da „Corriere“ ni resen list, s katerim bi bilo vredno polemizovati; omenil je napad v „Corriere“ od 9. marca ter dejal, da se še zmešnil ni za uradno izjavo v „Osservatore“, ki je povsem zavrnila „Corriereva“ natolčevanja, v kolikor se tičejo profesorjev na srednjih šolah v Gorici.

Kaj je storil na to „Corriere“? Ali je morebiti izjavil, da obrekovanje z dne 9. marca se ne tiče profesorjev v Gorici. Nič tega! Pač pa je polemizoval s prof. Š. dalje, izjavil, da o vsem tem, kar je pisal, ima

dokaze v rokah, katere je pripravljen celó pokazati dvema pobaščencema od strani prof. Š.

Jasno je torej, da „Corrierevo“ obrekovanje je merilo na slovenske profesorje v Gorici. Ako prvi članek od 9. marca ni bil dosti jase, popolnil ga je pozneje „Corriere“ takó, da ni nikakega dvoma več, ko ga je menil članek od 9. marca.

Čudim se, da „Corriere“, ki hoče veljati kot mestno glasilo, ni hotel sprejeti popravka v obrambo časti profesorjev na naših srednjih šolah, ki so vendar mestu v veliko korist. Saj „Corriere“ sam pravi, da ono vest je prejel od nekoga iz mesta; ali je taka težava, da bi popravil krivico, katero je storil ta dopisnik?

Na to govori o izjavi v „Osservatore“ in dokazuje, da je bila res uradna na kar se naslanja prvi del popravka treh ravnateljstev.

Kar se tiče drugega dela, ki zavrača „Corrierevo“ obrekovanje, v kolikor se tičejo slovenskih profesorjev na srednjih šolah v Gorici, je povsem jasno in neoporečno, da članek v „Corr.“ od 9. marca meri na slov. profesorje v našem mestu. Kolikor ni bil ta članek dosti jase, popolnil ga je „Corriere“ sam pozneje v polemiki s profesorjem Santlova. „Corriere“ ni dejal: „Gospod profesor, kaj pa je vam mari za neki članek, ki se ne tiče ne Vas in ne vaših tovarišev v Gorici?“ — marveč začel je govoriti o dokazih, katere baje ima v rokah in katere je pripravljen tudi dati na primeren način. — Na to se je oglasilo gimnazijsko ravnateljstvo in dejalo: „Dobro! Ven z dokazi, da se krivici kaznujejo.“ — In kaj se pokaže, kake dokaze ima uredništvo v rokah? Par zalepk dvomljive vrednosti, celó brez podpisa, to je vse, a še teh dveh zalepk bi gimnazijsko vodstvo nikakor ne smelo po svoji volji porabiti! — S takimi „dokazi“ se oblasti ne morejo zadovoljiti, ker ona morajo priti resnici na sled ter krivce kaznovati ali pa obrekovancem dati zadoščenje. „Corriere“ je zaslužil za svoje postopanje vse drugačnega odgovora!

Gimnazijsko ravnateljstvo je zahtevalo dokazov katere je „Corr.“ obljuboval, da bo reč preiskovalo in proti krivcem postopalo, a ne, da jih bo le videlo, in jim kar slepo verovalo. „Corr.“ je najprej obljuboval dokaze, a ko bi jih trebalo izročiti, ni jih bilo. Ali je „Corriere“ že to zadosten dokaz, ako dobi od kakoršnekoli strani kako pisemce, morebiti celó brez podpisa? Zagovornik (dr. Graziadio) je pri neki tiskovni obravnavi (proti „Soči“) prav lepó pripovedoval, kakó mora biti vsak časopis o vsem prej dobro prebrčan, predno kaj žaljivega tiska. Toda kar velja za nemške profesorje, menim, da velja tudi za slovenske!

Ker je torej popravek spisan povsem v duhu tiskovnega zakona, ker so trije gospodje ravnatelji popravljali le to, kar je bilo neobhodno potrebno, predlagam, da se odgovorni urednik obsodi v zmislu obtožnice.

Govor dr. Graziadio:

Govor. najpoprej o popravkih, ki danes preradi zlorabijo nejasni tiskovni zakoni; uredništva jih sprejemajo večinoma zató, da se ognejo sitnostim s sodišči. — Preide na izjavo v „Osservatore Triestino“ in dokazuje, da te izjave nikakor ni mogoče smatrati za uradno, kakor omenja popravek. Ona izjava nima nikakega uradnega znaka na serbi: ni podpisa, ni pečata. Čudi se, kakó je mogoče, da deželni šolski svet v takó važni zadevi ni hotel ali pa ni imel srčnosti podpisati svoje izjave, katero je poslal v javnost.

Tudi govornik obsoja take članke, kakoršen se nahaja v „Corriere“ od 9. marca proti slovenskim profesorjem. Toda „Corriere“ ni kriv, ako cela zadeva ni končala s tisto izjavo v „Osservatore“; „Corriere“ je molčal (saj je že 9. marca preveč lagal! On je lahko molčal, a ne takó tisti, katere je zlobno žalil na časti in poštenju! Ured.), a prof. Š. je tisti, ki je celo zadevo zopet spravil na dan. „Corriere“ piše dostojno (!) in jako skrbno za svoje dobro (!) ime. Kakó je pisal pa prof. Š.? Dejal je da „Corriere“ laže: (In še kakó! Ali je že zapisal kako resnično besedo o nas Slovenceh? Skoro bi dvomili! Ured.) Potem je dejal, da izjava v „Osservatore“ in „Adrij“ je uradna. Po čem je to sodil? Saj je bila vendar ona izjava obelodanjena v oddelku „Cronaca“ in spisana je bila takó, kakor da list sam priobčuje ono izjavo in ne kak urad. Uradi, kedar priobčujejo kak popravek, se ne bojé priti s svojim podpisom na dan!

Govori prav pikro zopet o prof. Š. in pravi: Ko Š. ni mogel (?) več nadaljevati polemike, govorila je zanj „Soča“ sama, on pa se je obrnil (?) do svojih predstojnikov, češ: rešite me iz zadrege.

Na to začne zopet jahati konja o „uradnem popravku“ in sklene govor o prvem delu, češ, da trije ravnatelji nimajo nikake pravice govoriti v svojem popravku o uradnem popravku v „Osservatore“.

V drugem delu popravka se upira besedi „insinuazione“ (podtikanje), ki je skoro takó trda in ostra, kakor obrekovanje, češar si uredništvo ne dovoljuje očitati, zató se upira z vso pravico takemu popravku.

Dalje pravi, da nikakor ni mogoče dokazati, da „Corrierevo“ poročilo se nanaša na slovenske profesorje v Gorici,

Govori o narečni napetosti v sedanjih časih, takó v obče, kakor v naši deželi posebe. Narodna strast prevladuje vse. Časopisi raznih strank porabijo vsa mogoča sredstva, ki služijo njihovim namenom. Človeka kar strese, ko prejme časopis v roke. Ni pa mogoče zahtevati, da bi vsak časopis imel v uredništvu po enega preiskovalnega sodnika, ki bi preiskoval resničnost došlih poročil. Uredništvu zadošča, ako se mu imenujejo fakta in priče, kojim veruje, to ga zadostno opravičuje pred javnostjo. Ako je zapeljano, je to obžalovati, a vselej je vredno spoštovanja in poštenega imena. (Kakó je govoril žid dr. Graziadio pa pred porotniki proti „Soči“? Ali se še spominja?! Ured.)

K sklepu prosí sodišče, naj — ako ima le količkaj dvoma v celi zadevi — gotovo obtoženca oprosti zatožbe, a konečno besedo naj bo imela druga instanca; kajti ako odobri predlog državnega pravdnika, bo uredništvo moralo popravek uvrstiti. (Kaká nesreča bi to bila?! Ured.) predno poroče druga instanca zadnjo besedo.

Po kratkem odgovoru državnega pravdnika in zaključnem ugovoru zagovornika stranke in poslušalci zapuste dvorano. V pol uri je razsodba gotova in se glasi:

„Corrierevo“ uredništvo ni dolžno sprejeti popravka treh gg. ravnateljstev, ker ni v nobeni točki spisan v zmislu §. 19. tisk. zak.

Državni pravdnik naznaní pritožbo ničnosti proti tej razsodbi.

Takó je doslej končal ta prepir za oslov senco, dočim silno trpi stvar, kajti „Corrierevo“ obrekovanje še vedno ni preključeno. V tem slučaju je „Corriere“ pokazal vso svojo lahonsko nestrpnost, ko je gotov sam dobro prebrčan, da članek od 9. marca je suha in gola laž ter obrekovanje najpogostejše vrste, a vendar se brani na vso moč, da bi povedal resnico.

Tudi ta junaki čin naših ljubeznivih laških Gorčanov, ki pridno vabijo, in lové Slovence v svoje pisarne, tiskarne, prodajalnice itd., zapomnimo si dobro in ravnamo se po naukih, katere lahko najprosteje Slovence sam najde v vrstah in pred vrstami vsake številke našega lista. Pomagajmo si sami in Bog nam bo pomagal!

Domače in razne novice

Radodarni doneski. — Za „Slogine“ učne zavode došli so nam sledeči kronini darovi:

Vice kraševca 1 k. — J. Vidmar v Lokavcu 2 k. — J. Presl, trgovec v Gorici, 1 k. — I. B. Selski 1 k. — Križki 10 k. — Ivan Mercina 2 k. — Miha Kabaj, učitelj v Hotederšici, 1 k. — Ivan Lekser, župnik v Hotederšici, 1 k. — Dunajski, biljenski in mirenski Janez „pri žabi“ vsak po eno krono, skupaj 3 k. — Anton Šavnik iz Bilj 1 k. — Gospa Pavlina Pakova na Dunaju 10 k. — Lucija Sinigoi, Jožeta Bizjak, Marija Bizjak, Julija Bizjak, Viktorija Bizjak, Gergelot Andrej, Alojz Luznik, Ulih Golja iz Dornberga; Jože Sušmelj, učitelj v Ravnic, Kodrič I. v Brjani, Andrej Jakil v Rup, Ivan Lokar, Miha Faganel, Karol Faganel in Ivan Faganel v Mirnu in Jos. Pavletič v Gabrijah (nabral Ign. Križman) vsak po 1 krono, skupaj 16 k. — Dr. Andrej Lisjak v Gorici 5 k.

V starem denarju došli so sledeči darovi: Blazij Bevk, župnijski upravitelj pri Sv. Luciji, 1 gl. — „Po dr. Mahoiču za „Slogine“ šole daruje pred g. M. Vales 3 gl. — „Prostovoljni darovi, nabrani pri katoliško-delavskem shodu v Mirnu, v prid slovenskim šolam v Gorici, 8 gl.“ — Ivan Hausner, župan mirenski, 2 gl. — Ignacij Križman, učitelj v Gabrijah in Ivan Lokar v Mirnu nabrala sta kot posredovalca o priliki pomirjenja med Ivanom in Karlom Faganolom v Mirnu, vsled česar sta se izognila pravdi, ki bi ju spravila morebiti za vselej v sovraštvo, 15 gl.

Družbi sv. C. in M. (podružnicama v G.) darovali so prvo krono: M. K., M. P., Avgusta Santlova, Amalija Čebularjeva in Fani Berbučeva v Gorici ter Lojzika D. v Ajdovčini.

Bog živi prijatelje naše mladine, naše prihodnosti v goršem mestu! Čast takemu rodoljubu!

Žid dr. Graziadio napisal je v uče-rjajšnjem „Corriere“ poročilo o tiskovni pravdi, o kateri govorimo tudi mi v današnji številki. Poročilo je obširno. „Corriere“ drogijer Seppenhofer ga ni spisal, ker je stal v kotu in ni prav nič zabilježal. Zató trdimo, da poročilo prihaja iz perá žida dr. Graziadia, sina „Corriereve“ urednice.

A kako je to poročilo? Prosimó vse slovenske klijente tega žida, naj bi prečitali ono poročilo, da bi videli, kakó grozno smo mu Slovenci v želodcu (pač pa hoče, naj bi mu vi še dalje pridno polnili želodec!), in to celó taki odličnjaki, ki s politiko nimajo najmanjšega posla, kakor je n. pr. prof. Santel, katerega ime je brezobzirno vlačil po ustih, kakor dela z mehóm tista žival, katere židje ne smejo jesti.

Toliko za danes! Žid seveda zopet poroče pri prvi priliki, da „Soča“ je tista, ki

hujska in robato udriha po osebah druge narodnosti. — Da, gospodine, klin s klinom! Ako menite, da se bomo Slovenci dali agnati v kozji rog od enega žida, motite se jako! V gorški okolici je začela že primerna agitacija, katero ste zbudili vi. Ka-košna je, boste kmalu čutili!

Primorsko društvo za varstvo lova ptičev in za ribarstvo. — Prvi občni zbor tega društva vršilo se je dne 10. maja t. l. v dvorani „Hotel della Poste“ v Gorici. O tem nam je danes poročati.

Zborovanja udeležilo se je mnogo članov iz Gorice in z dežele. Točno ob 8 1/2 otvoril je zbor gosp. baron Rechbach. Prva točka dnevnega reda: čitanje pravil, se je izpustila, ker jih je itak vsak navzočih že sam čital, in prešlo se je na drugo točko, to je volitev odbora. Voljeni so bili soglasno sledeči gospodje:

Dvorni svetnik baron Rechbach, prvo-mestnikom, dr. pl. Egger, predsednikom imenstnikom, I. Matteuz, blagajnikom, Em. Martiny, c. k. merec, tajnikom; A. Lenassi za varstvo lova, A. pl. Vulliemin za varstvo ptičev, I. Bollet za ribarstvo.

Kot tretja točka bili so posamezni nasveti. Tu smo čuli mnogo lepih in koristnih nasvetov posameznikov, — kako bo treba delati, da društvo doseže svoj smoter.

G. dr. Nardini predlagal je, naj se naprosijo vsa okrajna glavarstva naše dežele, da društvo naznanijo najemnike posameznih lovov, in ti naj se sklicujejo na lovski shod v Gorico, da se dolenijo za ukupno in uzajemno postopanje pri izvrševanju društvenih namenov.

Drugi odličen član je predlagal, naj se naprosijo razni gospodje na deželi, da pravzamejo poverjenitvo za svoj kraj, da pridobe novih udov in da odboru naznanijo želje in potrebe svojih krajev. In res, le tem potem bo mogoče priti do tega, da bo imelo društvo člane po celi naši ožji domovini, in da bo moglo uspešno delovati za vse kraje.

Naprosijo se tem potem vsi oni gospodje, kateri bi bili voljni prevzeti poverjenitvo v svojem kraju, naj to društvu naznanijo, da jih more odbor že v prihodnji seji kot take potrditi.

Tudi se naprosijo gospoda člani, naj biagovolé odboru že sedaj naznaniti morebitne želje in potrebe, da se takoj kaj ukrene.

Vsa pisma naj se adresujejo na društvenega tajnika gosp. Emanuela Martiny v Gorici.

Ljubljanski „Slovenec“ oglašil se je v ponedeljek z dolgim člankom, ki po novem načinu bojevanja naših „katolikov“ udriha skoro izključno po osebni našega urednika, ker je bil takó predrzen, da je v „Soči“ danes 14 dnij po zaslužnjem okrcal nečuvstvo „Slovenčev“ pisarenje o priliki naše tiskovne pravde z nemškim profesorjem žalostne slave.

Toda dopisnik ni še pri koncu. Za zdaj je spustil še le pušice na dan, a pripravljene ima, pravi, še strahovite topove, s katerimi nas razmrčari in kar uniči v očeh slovenskega občinstva. Pozval nas je z neko ne-navadno odločnostjo, naj mu še v tej številki odgovorimo ter povrnemo čast in poštenje, katero smo mu baje vzeli, sicer bo dolžan Slovence povedati na polna usta, kdo in kakó nevaren človek je ta Andrej Gabršček.

Možke, odločne besede! Slovencevi čitatelji, ki „Soče“ ne čitajo, dobil so gotovo grozen „respekt“ pred tako odločnostjo. Gotovo si mislijo, da se nam kar hlačice tresajo pred topovi „Slovenčevega“ dopisnika in da vse storimo, da le ne pride v „Slovenec“ obljubljena ploha na naša grešna pleča, na kolenih prosiči odpustanja gorške zakupnike „edino pravega katoliškega mišljenja in delovanja“.

Goriški dopisnik hoče torej „k grehu molčati“ za malečnostno uslugico, da bi mi danes priobčili majhno izjavico, s katero bi zadovoljili njegovemu častiljubju?

Lepo katoličanstvo to! Za tako ceno odrekajo se naši „katoliki“ svojih „svetih katoliških dolžnostij“.

Toda mi nečemo dati dopisniku prilike, da tudi dejanski stori tak „tuji greh“, nočemo odvrniti plohe in topov, katere ima napravljene, da nas smrtno pošeje, zató prav nalašč ne ustrezemo njegovi zahtevi in danes nič ne odgovorimo na njegova ropotanja, zavijanja, laži in obrekovanja po načelu „Calumniare audacter semper aliquid haeret!“ (zlasti pri ogromni večini „Slovenčevih“ čitateljev, ki „Soče“ ne čitajo, ker „je greh“), marveč dati mu hočemo priložnost, da izpolni svojo obljubo in da spusti svoje topove na dan ter svojo ploho na naša lečja. Da, Slovenci naj le izvedó, kakó strašno nevaren človek je ta „Sočin“ urednik, zató kar dalje udrihaje v svoji krščanski gorečnosti po njegovi glavi, katero ste zbrali kot načelen predmet svojim neslanim dovčipom (seveda vselej na „katoliški podlagi“!). Slovensko občinstvo z vso pravico pričakuje od vas, da izpolnite svojo obljubo in svojo sveto dolžnost ter da razkrijete vse tiste grozovitosti, katere, pravite da veste. Zató zahtevamo, le na dan z resnico, s polno, suho resnico!

Dokler boste govorili vi, bomo mi molčali po navadnem parlamentarnem običaju, da se prepoveda besedovanja okrajšajo. Kedar bo plohe konec in kedar vam kroglice pri topovih poidejo, blagovolite to povedati —

in potem pride vrsta na nas. Odgovora ne ostanemo dolžni, marveč dobite ga po viednosti in zaslužnju na vse, kar poveste in morebiti celo še kaj več, namreč na marsikaj takega, kar bi utegnili previdno in modro zamolčati. — Zato le na dan s topovi, na dan z resnico!

Začeli ste nov način bojevanja po naukih svojega prvega mojstra, ki pravi, da ideje ne plavajo same v zraku, marveč da o sebe so njih nositeljice in da z osebami padajo tudi ideje in načela, rusijo se sistemi, padajo stranke, na katerih pogorišču potem zmagovalci postavljajo svoje trijumfalne trdnjave. Začeli ste zategadelj mlatiti po osebni urednikovi, vselej nazivaje jo s krstnim in rodbinskim imenom. Namen je jasen: Ako uničimo tej osebi poštenje in čast pred svetom — mislite si — ako jo osamimo v človeški družbi, potem nam ne bo več delala napotja, ne bo več nevarna našim nameram. Zato udri po Andreju Gabrščeku, ker z njim pade tudi marsikaj takega, kar nam je zdaj kot kitajski zid na poti! — Vi boste tajili, da to ni res, da vas obrekujemo, da vam jemljemo čast in poštenje, a kdo vam bo verjel? Naši čitatelji so bolj razsodni ljudje nego mislite vi; zato njih ne speljete na led, marveč poiskati si morate kranjske Janezke, ki razum svoje malikovalne luči pod polovnikom ne poznajo drugačne svitlobe, pred katero njihova luč otemni kakor lojena sveča pred električnim solncem, ako ste ga kdaj videli.

Take vrste boj je pa v našem slučaju nejeziden, kajti vi udrihate po urednikovi o sebi, vi se pa previdno skrivate za hrbet visokega cerkvenega dostojanstvenika ter v njegovem imenu za „Slovenčere“ urednike, da ne vemo, s kom imamo prav za prav redko čast bojevati tak novodoben boj. Zato je na vsak način povsem naravno, da kot možje, sami odgovorni za take vrste boj, podpisete tudi svoje pošteno ime, naj bo že Jožek ali Tomažek, ali pa oba skupaj. Potem se bomo gledali od obličja do obličja, da za slučaj potrebe, ki se v osebnem boju večkrat pokaže, bomo vsaj vedeli, kam se nam je obrniti....

Torej na dan z resnico! Na vas je vrsta, govorite vi! Mi lahko čakamo!

Rechenleone Buchhalter N. 10. 85
per Stoff zur kompletten Reche und beessere Qualitäten — sowie schwarze, weisse und farbige Seidenstoffe von 45 kr. bis 90 kr. 85 per Meter — glatt, gestreift, karriert, gemustert, Damaste etc. (ca. 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc.) Porto und zollfrei. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. und Postkarten 5 kr. Porto nach der Schweiz. **Seiden-Fabrik G. Henneberg (k. u. k. Hof). Zürich.**

V srea ginjeni po mnogokaterih dokazih blagega sočutja, katere smo prejeli od vseh strani o času najhujše nesreče, ki nas je mogla zadeti po prerani, nenadomestni zgubi našega preljubljenega nepozabnega
Josipa,
javljamo iskreno zahvalo za krasne vence, v srce segajoče petje, tolažilne brzojave, častno sprejstvo na poti k zadnjemu počitku in za vse druge pojave blagodejnega sočutja. Bog plati vsem skupaj in vsakemu posebe stotokrat!
V Tolmini dne 4. maja 1893.
Ivančičeva obitelj.

Zaupni mož v vsakej fari.
Velevažno, čez četrt stoletja obstoječe povsod izvanredno zaupanje in spoštovanje uživajoče domače **denarstveno podjetje** (porušeni zaklad znaša čez 20 milijonov kron), čegar glavni sedež je na Dunaji, koje je cesarsko kraljevo privilegijano ter je god vrhovnim nadzorstvom visoke c. kr. državne vlade in čegar vsaustavno priznana blagotusna delovanja se razteza po vseh pokrajinah naše avstrijske domovine, pooblašča v vsakej fari po jednega **zaupnega moža** z nalogo, pospeševati večje razširjenje tega podjetja v dotičnem kraju.
Razumne, čislane in v denarstvenem obziru popolno zaupanje uživajoče osebe, koje si želijo pridobiti vedno rastoči postranski zaslužek za mnogo let, blagovolijo naj pod znakom „20191, Graz postlagernd“ več poizvedeti.

V rabi že 30 let v dnevih kopraničank in v večjih zdravilih in vsjakih blizah za koprilo pred vsakim delom in po njem proti podlitam, krivljenjam, strupenosti hit itd. daje konjem posebno moč za brzo tekajo.

Kwisidna restitucijska tekočina
Do- biva se v lekarnah in drogerijah Avstro-Ogarije. GLAVNO SELADISTE: **FRANZ JOH. KWISIDA** c. in kr. austr. in kr. rumun. dvorni zdravnik, okrolni lekar v Korneuburgu pri Dunaju.

Paziti je na uporabo varstveno znamko in zahtevati izrecno **Kwisidna restitucijska tekočina.** (3)

Visoko provizijo
pri dobri uporabi tudi **stalno plačo** damo **zastopnikom** za prodajanje postavno dovoljenih srečk na obroke. Ponudbe naj se pošiljajo pod naslovom:
An die Hauptstädtische Wechselstuben-Gesellschaft Adler & Comp. in Budapest.

Jos. Kravagna
veletržec z vinom in žganjinami v **Plju (Pottau) na Štajerskem**
prodaja
pravi **slivovec** iz l. 1892. po 42 gl. hektl. staršega " 53 " "
pravi **tropinovec** iz l. 1892. " 38 " " staršega " 41 " "
pravi **brinjevec** po 58 " " vino (lastni pridelek) po 18 " "
Dalje ima bogato zalogo vina na izbiro, cenejše in dražje, pa tudi buteljko raznih vrst.

Teodor Slabanja
srebrar v **GORICI (Görz)** ulica Morelli 17
se priporoča preč. duhovščini za naravno cerkvenih posod in orodij iz čistega srebra, alpaka in medenine, kot: **monstrance, kelihov, itd. itd.** po najnižji ceni v najnovejših in lepih oblikah. Stare reči popravim ter jih v ognju posrebrim in pozlatim.
Da si zamorejo tudi menj premožne cerkve omisliti razne cerkvene stvari, se bodo po želji prečastitih p. n. gospodov naročnikov prav ugodni plačilni pogoji stali.
Ilustrovani cenik franco.
Pošilja vsako blago dobro spravljeno in pošilne franco!

Prave in edine kapljice sv. Antona Padovanskega
To priprato in naravno zdravilo je prava dobrodelna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokazuje njihova moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in prečenejo prav kmalu najhujševratneže **ledene bolezni**. Prav izredno vstrezajo zoper hemoroide, proti boleznim na jetrih in na cranici, proti črevesnim boleznim in proti glitiam, pri ženskih mesečnih nadležnostih, zoper beli tok, božjast, zoper bitje srca ter čistijo pokvajeno kri. One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo.
Prodajejo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbe in pošiljave pa edino v lekarnici **Cristofaletti v Gorici**, v Trstu v lekarni **C. Zanetti in G. B. Kovin**, v Ljubljani v lekarni **U. pl. Trnkoczy G. Piccoli**, in Ljnd. Greclius „pri Marji pomagaj“; v Postojni v lekarni **Baccarich**, v Ajdovščini v lekarni **Sapla**, v Vipavi v lekarni **Guglielmi**, v Beljaku dr. **Kumpf**.
1 steklenica valja 30 kr.
NB. Varovati se je treba maršalkih balzamov, katere siljajo oznanjajo in priporočajo, ki pa kvarijo človeku le zdravje, ker dražijo želodec in žirce, da nastanejo lahko hudi in nevarni nasledki.

Krasne userce zasebnikom pošilja zastoj in franko.
Bogate knjige z userci, kakoršnih še ni bilo, za krojače nefrankovano. Jas ne puščam za 2¹/₂ ali 3¹/₂ goldinarjev pri metru, ne dajem daril krojačem, kakor to dela konkurenca na račun zadnje roke, ampak imam le **trane in čiste cene**, tako, da mora kupiti vsak **zasebnik dobro in ceno**. Prosim torej zahtevati le moje knjige z userci. Svarim tudi proti pismom konkurence, ponujajoč **dvakrat toliko popusta**.
SNOVIJ ZA OBLEKE
Per-vien in dosking za čistito **duhovščino**, predpisane snovi za **uniforme c. kr. uradnikov**, tudi za **veterane, ognjegasce, televočce, živreje sukna za biljarde in igralne mize, preproge za vozove, ledeni nepremočen za lovsko suknjo, snovij za prati potne ogrtače od gl. 4—14 itd.** Kdor hoče kupiti **vrudno, poštano, volneno sukneno blago**, ne pa dober kup omeje, ki so komaj toliko vredne, kolikor se plača krojaču, obrne naj se do
Ivana Stikarovsky v Brnu (v tem Manchesteru Avstrije).
Največja zaloga fabriškega sukna, v vrednosti **1/2 milijona gl.**
Da pojasnim velikost in zmožnost izjavljam, da **maja roka izdeluje največje izvažanje sukna v Evropi**, izdelovanje kamgarov, potrebnih za krojače in veliko književanec le za lastne namene. Da se prepriča o vsem tem, prosim **slavne občinstvo**, da si, kadar mu prilika nanesa, ogleda velikanske prostore **mojih prodajalnic**, kjer ima posla 150 ljudi.
Pošilja se po poštnem povzletju. Dopisuje se v nemškem, češkem, ogrskem, poljskem, italijanskem, francoskem in angleškem jeziku.

Uzorci
na vas kraje prosto pošiljamo
Priznana najboljša in najnovejša — SUKNA —
za spomladansko in poletno potrobo, od najcenejših do najdražjih vrst, pravo in trdno barvo, za obleke, svrhu in vsako potrobo, razpoložljiva po poštnem povzletju po trnovskih cenah, tudi na drobno zasebnikom in krojačem: Zaloga c. kr. priv. tvorilec za čisto suknjo in volneno blago
MORIZ SCHWARZ,
Zwittau bei Brünn.
Sukna za uniforme, nepromodljivost in lepota sukna, parvieni in doskingi za salonske obleke. Popotni plodi itd.
Plagó za ženske obleke vas novosti v največji izbiri.
Vsak poskus vodi k trajnem kupovanju. **Knjige z uzorci** za krojače pošilja nefrankovano. **Priznanas plama iz vsak** **Judeških krogov**

Naravne mineralne vode iz raznih studenec.
Kemični, farmaceutični in drogerijski izdelki najbolj čistane domače in tuje **zdravilne posebnosti.**
Ribje olje, naravno in izkustno, prijetnega okusa in kemično čisto.
Ribje olje z železom ali železnim jedem. **Najboljše evropskega spne c. kr. kmetijske čiste v Gorici za vinarstvo** pako.
Zdravila za živino: konjski svet, konjski prašek, goveji prašek. **Homesopatična zdravila.**
prodaja
novostanovljena lekarna
Braunitzer v Rabatičju št. 16.
v najemu
Alojzija Glinblich-a

„Riunite Fabbriche d'Aceto di Trieste“
s podružnicami na Reki in v Polju podačujejo se za naznaniti slavemu občinstvu, da so z dnem 1. aprila t. l. ustanovile tudi v Gorici, Via Ascoli št. 17 v bliži bratov **Belaffio**,
tvornico za kis ali jesih, katere bo vedno dobro založena z navadnim, kakor tudi z vinakim kisom po najnižje mogočih cenah.
Z vsem spoštovanjem:
„Riunite Fabbriche d'Aceto di Trieste“

SAUNIG & DEKLEVA

v Gorici — Nunska ulica št. 14

priporočata vsake vrste dvokoles (velocipedov) za odrasle in otroke, kakor tudi šivalnih strojev

„NEW-YORK“ zavarovalnica na življenje.

(Ustanovljena l. 1845. — V Avstriji od l. 1876)

Kupčijsko stanje 31. decembra 1892:

Imovina	713 milij. frankov
L. 1892. novo sklenjena zavarovanja	897 " "
Dne 31. dec. 1892. bilo je pravovelnih zavarovanj nad	3.572 " "
Preostanek aktiv vseh obveznostij	87 " "

Avstrijske police zavoda „NEW-YORK“ podvržene so avstrijskim zakonom in izplačujejo se brez izjeme v društvenem uradu na Dunaju, 1. Graben 8.
V 22 letih poslovanja v Evropi je „NEW-YORK“ izplačala svojim evropejskim zavarovancem ali njihovim dedičem

110 milij. frankov

Glavno ravnateljstvo za Avstrijo
na Dunaju, 1. Graben 8 in Spielgasse 1 (v društveni hiši.)
Vrhni zastop za Goriško in ostale Primosko:

pri podružnici **Ermano Tureck & Comp.** v Trstu — v Gorici pa y Glediki ulici št. 8.

ANTON POTATZKY
v Raštelju št. 7 v Gorici
prodajalnica **drobnega in nuberškega blaga**
na drobno in na debelo.
Jedino in najcenejše kupovališče.
Posebna zaloga
za kupovalce in razprodajalce na deželi, za krošnarje in cunjarje.
Največja zaloga
čevljarskih, krojaških, pisarskih, popotovalnih in kadilnih potrebščin.
Zimska obuvala
Voziki in stoli na kolescih za otroke.
Strune za godala.
Posebnost: Semena za zelenjavo in travo.
Prosta dobro paliti na ulov:
Na sredi Raštelja št. 7.

V prijazen ozir
Kdor hoče videti, ali svoje posredstvo in dobro bave pri kupi in prodaji
Kneipp-eve — sladno kavo,
v rešitvi zdravilnih namenov in tako poteb, kakor je v prirodi, priprane čiste kave, prinese naj boljša primolila, zdravje in redila.
Toda priprane Kneipp-eve sladno kavo in pravo čisto kavo, ki jo pripravijo v rešitvi zdravilnih namenov in tako poteb, kakor je v prirodi, priprane čiste kave, prinese naj boljša primolila, zdravje in redila.
Kneipp-eve sladno kavo in pravo čisto kavo, ki jo pripravijo v rešitvi zdravilnih namenov in tako poteb, kakor je v prirodi, priprane čiste kave, prinese naj boljša primolila, zdravje in redila.
Kneipp-eve sladno kavo in pravo čisto kavo, ki jo pripravijo v rešitvi zdravilnih namenov in tako poteb, kakor je v prirodi, priprane čiste kave, prinese naj boljša primolila, zdravje in redila.

Ustanovil l. 1767 Johann Jakob Samassa.

ALBERT SAMASSA

c. in kr. dvorni zvonar

v Ljubljani

Harmonični in melodični glasovi z izborno pripravo za zvonjenje. Zvonove do 40 centov more zvoniti en sam mož. Čista kovina s srebrobelo bliskavo. Močan, čist glas. — **Garancija pet let.**

Cerkvene priprave iz masivnega bronu: svečniki, lustri, svetilke, oltarni križi, kánonske tablice, lonci za svetilke itd., dalje gasilnice, pumpe, ograje pri studenih, ventili, itd.

Občinske in požarne straže dobé naročila tudi na obroke.

Ceniki brezplačno!

Štiri častne diplome.

21 svetinj.

Vsi storji za kmetijstvo, vinarstvo in moštarstvo!

Mlatilnice, čistilni mlini za žito izbiralnice, slamoreznice. **Avtomatični aparati proti peronospori.** Tlačilnice za grozdje in olive. Tlačilnice za sadje, aparati za kletarstvo.

Pumpe za vse svrhe in v obče

vse stroje za kmetijstvo, vinarstvo in moštarstvo v najraznovrstnejših najboljših uredbah prodaja

Ign. Heller, Dunaj

Praterstrasse N. 78

Bogato ilustrovani katalogi v nemškem, slovenskem in italijanskem jeziku gratis in franko.

Cene zopet znižane. Prekupei dobé izdaten popust.

Zdravila za živino.

Skušena redilna štupa za živino, za konje, rogato živino, ovce in prašiče i. t. d.

Rabi se okoro 40 let z najboljšim vepom večinoma pohlevih, ako živinče ne more jesti, slabo prehajajo in nareja, da krave dajo več mleka. Zametek z rabilnim navodom vred velja le 50 kr. 5 zametkov z rabilnim navodom samo 2 gld.

Čet za konje.

Najboljše mazilo za konje, pomaga pri pretegu žit, otekanju kolén, otrpjenosti v hoku, vrtanju, otekanju nog, mehkih na nogah itd. Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gld., 5 steklenic samo 4 gld. Ta zdravila za živino se dobijo v **lekarni Trnkocija** v Ljubljani zraven rotarža in se vsak dan s pošto razpošiljajo.

Sargov zdravstveno prekušen

KALODONT (Lepota zob) je priporočeno in neizogibno **ZOBNO ČISTILO.** Je aromatičen, osvježajoč, praktičen za potovanja, doma in na tujem vpoljan z najučinkovitejšim vepom. Priročen, čist in dobi na dcorih, pri plemicah in prostakih dobi se posod. **CENA 35 kr.**

Priznanja iz najvišjih krogov so pridružena vsakemu kosu.

Vrhniško pivo.

Podpisanec udano priporoča častitim gospodom gostilničarjem v mestu in na deželi svojo

zalogo vrhniškega piva v Gorici, Robatišče št. 18.

Pivo je izborno, cene nizke, postrežba točna.

S spoštovanjem udani **Joško Ravan.**

Clement Rubbia

arar v Semeniški ulici št. 8 v Gorici prodaja prav dobre ure budilke (Wecker) z enoletnim zagotovitvijo po poštnem povzetju in poštnine prosto po 2 gld. 80 kr. — Prodaja tudi druge stenske ure in verižice. Sprejema v popravilo vsakršne ure zagotavlja vestno delo, točno postrežbo in zmerne cene.

Tirolski loden,

za gospode in gospé pristan,

prodaja

Rudolf Baur

Insubruk

Rudolfstrasse 4.

Narejeni havelski, plašči proti slabemu vremenu, jopiči, klobuki, itd.

NAJVEČJA IN NAJBOLJŠA ZALOGA

Nagrobni vencev in trakov za vence.

Nadalje umetne cvetlice, vence za neveste, rože za cerkve, paramente, vence iz kovine in porcelana, palme, cvetke za nove maše in poroke, rakve, mrtvaške obleke, pregrinjala in blazinice, venčne tančice, čevlje, nogavice, papir in druge reči za oklepšanje rakev, zlate i srebne črke, prave voščene sveče (Kopačeve) itd. itd.

Naročila od drugod se točno in vestno izvršujejo in sicer po poštnem povzetju.

Vse po najnižih cenah priporoča

K. Riessner i Sin

v nunski ulici št. 10. v GORICI

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi

zavaruje

človeško življenje

po vseh kombinacijah

mного ugodneje, ko vsaka druga zavarovalnica.

Členi banke „Slavije“ imajo brez posebnega priplačila pravico do dividende, katara je doslej iznosala po 10%, 20%, 25% in jedno leto celo 48%.

Za škodo izplačala je doslej banka „Slavija“ čez deset milijonov goldinarjev. — Po svojih rezervnih in poroštenih fondih more se meriti z vsako drugo zavarovalnico.

Kako koristno in potrebno je zavarovanje življenja, dokazujejo naslednje

primere:

1. Miha Dolničar iz št. Vida nad Ljubljano zavaroval se je dne 15. oktobra 1873 in umrl dne 11. avgusta 1874. Uplačal je 30 gld. 60 kr., dediči njegovi pa so prejeli od banke „Slavije“ 1000 gld.
2. Josip Zanoška, deželni oficijal v Ljubljani, zavaroval se je dne 10. aprila 1874. Do svoje smrti dne 22. februarja 1875. uplačal je 125 gld. 28 kr., banka „Slavija“ pa je dedičem njegovim izplačala 1000 gld.
3. Henrik grof Wurmbraun v Konjicah zavaroval se je dne 15. marca 1875 ter je do svoje smrti dne 15. marca 1877 uplačal 1188 gld., dediči njegovi pa so od banke „Slavije“ prejeli 6000 gld.
4. Anton Ahčin župnik v Begunjah, zavaroval se je dne 1. avgusta 1870. Po smrti njegovi dne 17. julija 1881 izplačala je banka „Slavija“ kapital 1000 gld. dasi je bilo uplaccane zavarovalnine le 364 gld. 98 kr.
5. Janez Verbič, načelnik postaje na Rakeku, zavaroval se je dne 5. aprila 1878; umrl pa je dne 25. novembra 1883. V tej dobi uplačal je 174 gld. 96 kr. banka „Slavija“ pa je izplačala dedičem njegovim 1000 gld.
6. Luka Sabec, trgovec in posestnik v št. Petru na Notranjskem, zavaroval se je dne 30. januarja 1883 za 1900 gld. Do svoje smrti dne 17. junija 1884 uplačal je 215 gld. 52 kr. in banka „Slavija“ izplačala je rodbini njegovi ves zavarovani kapital.
7. Dr. Ivan Pitamic oljetnik v Postojni, zavaroval se je dne 10. novembra 1882. Do svoje smrti dne 9. oktobra 1891 uplačal je 3159 gld.; banka „Slavija“ pa je dedičem njegovim izplačala 6000 gld.
8. Simon Matejčič, župnik v Scaem Pazinu zavaroval se je dne 10. januarja 1892 in je umrl že dne 25. februarja istega leta. Dasi je uplačal, le 7 gld. 49 kr. izplačala je banka „Slavija“ njegovim dedičem 1000 gld.
9. Petar Bogovič, župnik v Luni na otoku Rabu, zavaroval se je dne 16. maja 1889 svojim trem nečakinjam, Milici, Bini in Anđeliji Miletičevim, po 500 gld. dote. Na to zavarovanje uplačal je do svoje smrti dne 28. februarja 1891 168 gld. 83 kr.; banka „Slavija“ pa bode vsakaj imenovanih deklic ko doživi 18. leto, izplačala 500 gld. tedaj vsem trem 1500 gld.
10. Josip Perko, učitelj v Smihelu pri Žužemberku, zavaroval je svojemu sinčku Josipu 1000 gld. dote. Do svoje smrti uplačal je 25 gld. 53 kr. banka „Slavija“ pa bode sinu njegovemu, ko doseže 20 leto svoje starosti izplačala 1000 gld.

Vsa pojasnila o zavarovalnih zadevah daje radovoljno

generalni zastop banke „Slavije“ v Ljubljani

v lastni hiši, Gospodske ulice št. 12.

Prepotrebna za

Kathreiner-jeva Kneippova sladna Kava

vsako hišo

je

z okusom prave kave. Ta daje nedosegljivo prednost, da se more opustiti škodljivo uživanje čiste ali pa pomešane prave kave ter pripravljati še veliko okusnejša in pri tem zdravejša ter redilniša kava. — **Nepresegljivo** kot primes k pravi kavi. **Jako priporočljivo** za ženske, otroke in bolnike. **Ponarejanj** treba se je skrbno ogibati. — 1/2 kila po 25 kr. **Dobiva se povsod.**

Edino pravo v belih paketih s podobo župnika Kneippa kot varstvena znamka.